

Runa més tecnològica

GRC aprofundeix en el reciclatge dels materials d'enderroc per guanyar en valor afegit. Assessora les constructores perquè aprofitin a l'obra tot el que utilitzen, i es disposa a exportar el seu model de gestió als mercats globals

JORDI GARRIGA
BARCELONA

La crisi podia haver tingut una influència molt negativa en l'evolució de la gestió de la runa a Catalunya, però finalment ha esperonat noves destinacions per al material d'enderroc, com ara prefabricats amb un bon component tecnològic.

"En una primera etapa, la gestió de runes de la construcció era un flux adreçat a restaurar entorns degradats per activitats extractives, com ara les pedreres, però ara ja som en una segona etapa, en què avancem decididament cap al reciclatge", explica Ramon Tella, conseller delegat de Gestora de Runes de la Construcció (GRC), la societat mixta que gestiona un 75% dels enderrocs que genera la construcció al país, a través d'una xarxa de 40 plantes dispersades pel territori català, en què treballen 100 persones. L'any 2010 GRC tancarà amb un balanç de gestió de cinc milions de tones, similar al de l'any passat i un 50% menys que el de l'any 2008, quan encara es treballava al ritme que marcava l'expansió immobiliària. Val a dir que aquesta quantitat es divideix a parts iguals entre runes i terres. En els darrers temps, GRC ha orientat bona part de la seva activitat a la gestió de les terres que genera la construcció de grans infraestructures, com ara el port de Barcelona. Com diu Ramon Tella, "hem fet que un passiu com les terres es converteixi en actiu".

NOUS PRODUCTES. Pel que fa a la runa, si fa pocs anys del material que es reciclava només un 30% es valorava i podia encetar una nova vida com a material de construcció, actualment ja és un 60% l'enderroc reciclat que no s'acumula a dipòsit. L'origen del residu és, en un 36,2%, formigó; en un 30,2%, ceràmica; en un 8,55%, pedra, i la resta, un ventall de components que aplega vidre, metalls, fusta, paper, asfals, plàstics i altres.

L'ajustament de tarifes que ha experimentat l'entrada de runes ha fet que el 2010 la facturació es tanqui en cinc milions d'euros. En uns moments en què s'ajusten les tarifes d'entrada de runes, cal "compensar-ho amb productes de més valor afegit, més elaborats". Fins ara, de l'enderroc se'n feia subbase per a camins, par-

quings o per pavimentar carrers i material per al reblliment de rases, unes aplicacions molt estàndards.

Ara GRC ha treballat amb les firmes Breinco i Calibloc per assolir un prefabricat de qualitat, amb el qual es poden elaborar productes com ara blocs de tancament. Segons assegura Tella, "s'ha aconseguit un àrid d'unes qualitats assimilables a les de pedrera, però que a més incorpora un sentit ambiental, que puntua a l'hora de concursar per a l'adjudicació d'una obra", exposa Tella.

Tanmateix, a banda de l'argument ambiental que hi ha darrere

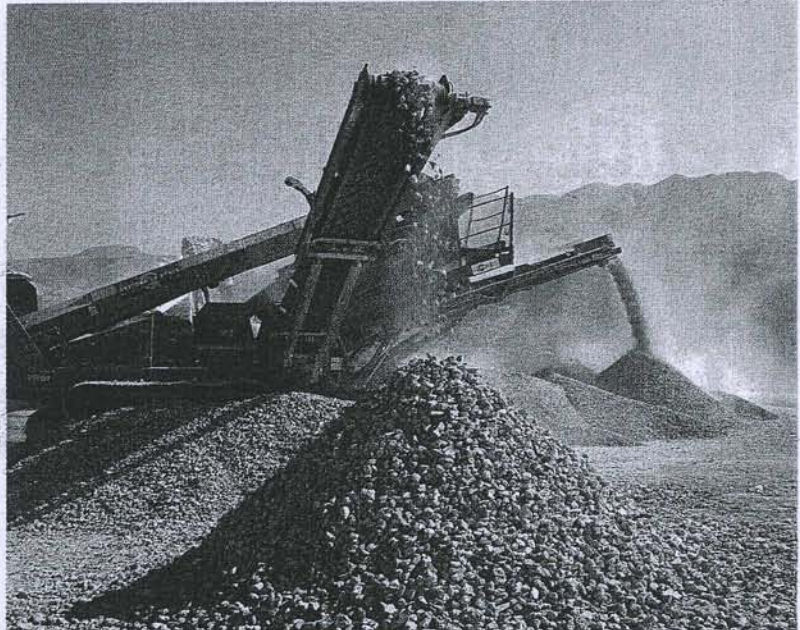
Amb Breinco i Calibloc, ha assolit prefabricats de qualitat

L'impuls del reciclatge, hi ha l'imperatiu d'esdevenir competitiu. Com exposa Tella, "en un país com Holanda, el reciclatge ja assoleix cotes del 90%, però allà no han arribat a desenvolupar un àrid més sofisticat tecnològicament". A Catalunya és necessari aquest avenç perquè "hi ha moltes pedreres, moltíssima oferta d'àrid natural i només podem ser competitiu si trobem alguna mena de distintiu ben determinat".

Val a dir que la introducció d'aquest nou material al sector no és pas fàcil, "hi ha unes certes dificultats, cal superar inèrcies, tot i que l'àrid natural, a 4 euros la tona, és lleugerament més car que el reciclat, a 3,80". Aquest avantatge en el marge fa que, com diu Tella, perquè l'àrid reciclat acabi implantant-se de debò, s'hagi de distribuir a llocs pròxims a la seva generació, per evitar que el cost del transport sigui insalvable. Cal pensar que perquè els preus es mantinguin competitiu, l'enderroc reciclat no ha de viatjar més enllà d'un radi de 15 km de distància.

Una altra línia d'aprofitament de l'enderroc és el reciclatge d'àrids per fabricar ciment. En aquest cas, s'aprofita l'avinentsa que "el sector se sent molt atret per aquest producte, ja que té molt més bon comportament que el ciment tradicional, pel que fa a emissions de CO₂".

També s'està treballant en la fa-

Imatge d'una de les fases de tractament de la runa, en una de les plantes de transferència de GRC. ARXIU

Les reformes de paisatges en estat de degradació

La rehabilitació d'espais degradats serà una de les línies d'activitat que vol potenciar GRC en l'esdevenidor immediat. "Treballar en espais d'interès en l'àmbit natural és una tasca que ens interessa molt". La millor mostra de les possibilitats que ofereix aquesta línia d'actuació ha estat la reforma del paratge de Tudela, al cap de Creus, on es va enderrocar l'antiga urbanització d'estiueig del Club Mediterrané. Dels 50.000 m³ de runa que se'n va extreure, un 50% es va utilitzar in situ, com a formigó per a la subbase d'itineraris i altres aplicacions. En aquest projecte, GRC hi ha participat des de la fase inicial, del disseny arquitectònic. Ramon Tella creu que aquesta actuació es podria reproduir "per recuperar antics espais d'activitat extractiva o urbanitzacions que s'han d'enderrocar".

bricació, a partir del reciclatge, de formigó no estructural, útil per a paviments, urbanitzacions i pàrquings. En aquests moments, GRC du a terme amb l'Ajuntament de Barcelona dues proves pilot per aprofitar aquest material, amb la perspectiva de signar un acord amb el govern local perquè en tota obra de caràcter no estructural que es faci en l'àmbit municipal es faci servir aquest material procedent del reciclatge.

OBRA PARADIGMÀTICA. Sens dubte, el projecte més destacat de GRC actualment són les obres d'ampliació del port de Barcelona, on aquesta societat mixta s'encarrega del reblliment i d'omplir els esculls. En aquest cas, s'utilitza material procedent de les obres de construcció de la línia 9 del metro, en la filosofia de fer una gestió cada vegada més eficient, minimitzant els esforços logístics. Al dic sud d'aquestes obres ja s'hi han abocat 40 milions de metres cúbics de runa reciclada, aproximadament el 50% de l'abast total de l'obra.

Precisament, un dels darrers serveis que ofereix GRC és l'assessorament perquè el construc-

tor pugui gestionar a l'obra tot l'enderroc que s'hi genera. Per a aquesta tasca ha creat la filial Gestora de Runes en Origen, que pretén que gairebé tots els materials generats en els processos de l'obra puguin tornar al cicle constructiu. També és fonamental en aquest nou model, com diu Tella, "ajustar la demanda de matèria primera per produir menys residus". La filial ja ha realitzat una seixantena de projectes que segueixen el principi que "una obra endreçada sempre és més eficient", com explica el conseller delegat de GRC.

Òbviament, els àrids reciclats no es poden exportar arreu, però sí que es pot trasplantar un model de gestió d'aquí allà. I això és el que vol fer Gestora de Runes, exhibint la feina que s'està desenvolupant des de fa temps al port de Barcelona. Com diu Ramon Tella, "en qualsevol país en què es construeixi o s'ampliï una infraestructura bàsica com la portuària, sorgeix la necessitat de reciclar, i nosaltres ja tenim un model de gestió per fer unes tasques que no pas tothom gosaria fer". GRC ja ha anat a explicar el seu model de gestió a estats com ara la Xina, Xile, el Brasil i Tunísia.